ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ УКРНОІВІ
30.10.2026 № 349/2026

МІНЕКОНОМІКИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ДЕРЖАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОФІС
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙ»

(УКРНОІВІ)

АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

вул. Дмитра Годзенка, 1, м. Київ, 01601, тел.: +380 44 209-27-06, +380 67 501-05-95
e-mail: office@nipo.gov.ua, https://www.nipo.gov.ua , кодзгідноз ЄДРПОУ: 44673629

Р І Ш Е Н Н Я

28 липня 2026 року

Колегія Апеляційної палати УКРНОІВІ, затверджена розпорядженням голови Апеляційної палати Білоцьким В. В. від 27.07.2026 № Р-АП/138-26, у складі головуючого Костенко І. А. та членів колегії Рябоконя В. А., Ткачук Т. В., за участю секретаря засідання Костенко І. А., розглянула апеляційну заяву Книженко Анни Сергіївни, Книженко Єлизавети Сергіївни стосовно визнання прав на промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом України № 47963 недійсними повністю, власник прав інтелектуальної власності на промислові зразки – Попов Дмитро Іванович.

Представник апелянтів – Бондаренко І. О.
Представник власника промислового зразка – Боруха Д. В.

Апеляційна заява Книженко Анни Сергіївни, Книженко Єлизавети Сергіївни (далі – апелянти) стосовно визнання прав на промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом України № 47963 недійсними повністю, подана на підставі пункту 1 статті 251 Закону України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» (далі – Закон), згідно з яким будь-яка особа може подати до Апеляційної палати обґрунтовану заяву про визнання прав на промисловий зразок недійсними повністю або частково на підставі невідповідності промислового зразка умовам надання правової охорони, визначеним цим Законом.

Відповідно до пункту 2 статті 251 Закону, заява про визнання прав на промисловий зразок недійсним може бути подана протягом усього строку чинності майнових прав на промисловий зразок та після припинення їх чинності.

Заявку № s 2025 00448 на оспорювані промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» подано 28.05.2025, права належать Попову Дмитру Івановичу. Відомості про видачу свідоцтва України № 47963 опубліковано в офіційному електронному бюлетені «Промислова власність» (далі – Бюлетень) № 43 від 22.10.2025.

До Державного реєстру України промислових зразків внесено такі зображення:

Промисловий зразок № 1

Промисловий зразок № 2

Апелянти просять визнати недійсними повністю права на оспорювані промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» (далі – оспорювані промислові зразки, оспорюваний промисловий зразок № 1, оспорюваний промисловий зразок № 2), які належать Попову Дмитру Івановичу відповідно до свідоцтва України № 47963, і здійснити публікацію відповідних відомостей у Бюлетені. Вимога обґрунтована невідповідністю оспорюваних промислових зразків критеріям охороноздатності (новизні та індивідуальному характеру), встановленим статтею 6 Закону.

Викладення аргументів сторін

На доведення того, що оспорювані промислові зразки не відповідають умові охороноздатності новизна та індивідуальний характер, апелянти повідомляють таке.

Апелянти є власниками промислових зразків «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ – ПІДВІСКА «ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ВЕСНЯНКА» за свідоцтвом № 46216.

Відомості про видачу свідоцтва України № 46216 опубліковано в Бюлетені № 3 від 17.01.2024.

Апелянти вважають, що оспорювані промислові зразки не відповідають критеріям охороноздатності новизна та індивідуальний характер, оскільки ідентичний за сукупністю суттєвих ознак виріб був доведений до загального відома до дати подання заявки на оспорювані промислові зразки.

Апелянти зазначають, що оспорювані промислові зразки повністю відтворюють дизайн раніше зареєстрованих промислових зразків за свідоцтвом № 46216 і загальне зорове враження від цих виробів є абсолютно однаковим. Відсутність творчих змін у формі, пропорціях та декорі унеможливлює виникнення в інформованого користувача іншого (відмінного) зорового враження від оспорюваних промислових зразків.

Оспорювані промислові зразки повністю відтворюють сукупність суттєвих ознак, що визначають зовнішній вигляд промислового зразка апелянтів, а саме:

копіюють послідовність елементів промислового зразка апелянтів, а саме включають: вушко для підвішування; верхній декоративний вузол / об’ємна «голова»; горизонтальні бічні елементи («руки»); перехресний або обвитий декор у верхній частині тулуба; окремо акцентована нижня округла частина тулуба; поясна зона / перехідний декоративний поясок; нижній підвісний масив у вигляді бахроми / «спідниці»;

копіюють вертикально витягнуту фігуру у формі стилізованої ляльки, зберігаючи точні пропорції «голова – тулуб – руки – спідниця з ланцюжками» промислового зразка апелянтів;

копіюють верхню частину виробу (голову), яка повністю відтворює циліндричну або овальну форму з текстурованою поверхнею і верхівку, що імітує вінок на голові. Під головою, в обох промислових зразках є звуження або перехідний елемент, який візуально відділяє голову від тулуба. Голова в обох випадках виглядає як самостійний центральний модуль, а не просто частина суцільного тіла;

копіюють форму рук: наявні елементи, які імітують руки ляльки, виконані у вигляді горизонтально розташованих округлих елементів, з текстурованою (ребристою) поверхнею, симетрично з обох боків тулуба. Кінці рук завершуються округлими елементами-наконечниками. Обидві руки мають потовщену овально-веретеноподібну форму. У всіх виробах руки візуально працюють як одна горизонтальна вісь, що формує впізнаваний хрестоподібний силует;

копіюють об’ємний хрестоподібний або спіралеподібний декоративний елемент на грудях ляльки-мотанки, що імітує традиційну мотанку (перев’язку). Цей елемент розміщений в аналогічному місці та в аналогічній формі, як і в промисловому зразку апелянтів;

вироби мають схожий (тотожний) перехід між тулубом і нижньою частиною у вигляді конусоподібної форми або оздоблення у вигляді обруча;

нижня частина виробу складається з численних вертикальних ланцюжків із елементами, що імітують бахрому, створюючи єдиний і неповторний ефект «спідниці» або пучка ниток, характерних для ляльки-мотанки. Нижня частина у всіх виробах складається з множинних звисаючих елементів, а не з суцільної литої деталі.

Оспорювані промислові зразки повторюють не тільки набір деталей, а й спосіб їх пропорційного співвідношення. Ці спільні елементи формують єдине цілісне візуальне враження, що дозволяє зробити висновок про копіювання власником оспорюваного свідоцтва виробу апелянтів без суттєвих змін конструкції, дизайну та загальної концепції. Враховуючи викладене, на переконання апелянтів, промисловий зразок за свідоцтвом № 47963 не відповідає критерію «індивідуальний характер».

Аналізуючи індивідуальний характер через призму «інформованого користувача» апелянти зазначають, що для даного виробу інформованим користувачем може бути той, хто звичайно купує такий товар (ювелірні прикраси, підвіски), використовує його за призначенням, володіє певним ступенем знань щодо візуальних та стилістичних ознак, які такі вироби зазвичай мають. Така особа, зазвичай, досліджує інформацію щодо ювелірних виробів, переглядає каталоги ювелірних брендів чи вебсайти, цікавиться сучасними трендами моди, вивчає відгуки та огляди товарів, відвідує ювелірні бутики чи інтернет-магазини, водночас вона не є фаховим ювеліром, технологом-виробником чи професійним дизайнером прикрас.

Отже, інформованим користувачем може бути професіонал (наприклад, персональний стиліст чи фешн-оглядач) або кінцевий споживач, який регулярно

купує ювелірні аксесуари, виявляє інтерес до виробів з автентичними, етнічними мотивами (такими як лялька-мотанка), звертає підвищену увагу на їхню естетичну цінність, загальний силует та художній образ, проте не володіє спеціальними технічними знаннями для детального аналізу ювелірного лиття, способів кріплення металу чи інших суто виробничих нюансів.

З урахуванням сектору промисловості, до якого належать вироби; рівня знань та ступеня уваги інформованого користувача, а також можливості здійснення ним безпосереднього порівняння промислових зразків; ступеня свободи автора під час створення промислового зразка зазначені вироби є ювелірними прикрасами у вигляді ляльки-мотанки, що мають подібне художнє вирішення та композицію. Зовнішні відмінності між ними є незначними і не змінюють загального враження від виробу як цілісного об’єкта.

Апелянти звертають увагу на те, що якщо споживач ознайомлений з перенасиченням виробами у певному секторі промисловості, він може бути більш чутливим до незначних відмінностей між промисловими зразками, що може справити на нього інше загальне враження.

Ринок ювелірних виробів у вигляді ляльки-мотанки не є перенасиченим, а тому споживачі (покупці ювелірних виробів) звертають увагу на загальну форму виробу, а не окремі деталі.

Загальне зорове враження, яке справляють оспорювані промислові зразки на такого користувача, не відрізняється від враження, що справляє промисловий зразок апелянтів за свідоцтвом № 46216.

Оскільки інформований користувач сприймає виріб у цілому, відсутність будь-яких варіацій у формі чи пропорціях унеможливлює виникнення іншого зорового враження. Будь-яка особа, знайома з виробом за свідоцтвом № 46216, сприйматиме виріб за оскаржуваним свідоцтвом № 47963 як той самий об’єкт.

Отже, апелянти вважають, що оспорювані промислові зразки не мають індивідуального характеру, що унеможливлює їх дію.

Щодо ступеня свободи автора під час створення промислового зразка апелянти доводять, що автор оспорюваних промислових зразків мав необмежений ступінь свободи щодо вибору: геометричної форми корпусу; пропорцій окремих елементів; кольорових та фактурних рішень; розміщення функціонально-декоративних вузлів.

У даній категорії виробів відсутні жорсткі технічні або ергономічні обмеження, які б змушували автора використовувати саме таку форму та конфігурацію. Широкий ступінь свободи дозволяв автору створити унікальний дизайн, проте замість реалізації творчого потенціалу було обрано шлях повного копіювання раніше доведеного до відома виробу апелянтів. Відтак, за наявності високого ступеня свободи автора, навіть мінімальна подібність сприймається як відсутність індивідуального характеру, а у випадку повної тотожності ця відсутність є безумовною.

Отже, на думку апелянтів оспорювані промислові зразки за свідоцтвом України № 47963 не відповідають умовам надання правової охорони – не є новими та не мають індивідуального характеру, оскільки є ідентичними промисловому зразку за свідоцтвом України № 46216.

На підтвердження факту доведення до загального відома зображення промислових зразків, апелянти надають такі докази:

1) публікація в соціальній мережі «Instagram» в акаунті з доменом «dukachi.jewelry» від 29.03.2023 (URL:https://www.instagram.com/p/CqYRECVNuXx/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRlODBiNWFlZA==). Зазначена публікація є першим публічним показом ювелірного виробу «Підвіска «Лялька-мотанка Веснянка»»;

2) публікація у провідному профільному виданні «Vogue Ukraine» від 14.04.2023. Стаття під назвою «Made in Ukraine: якими прикрасами поповнити весняний гардероб» (URL: https://vogue.ua/article/fashion/aksessuary/made-in-ukraine-yakimi-prikrasami-popovniti-vesnyaniy-garderob-51880.html). У даній публікації розміщено детальні зображення ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка», яка за всіма візуальними характеристиками та художньо-конструкторським рішенням є тотожною виробу апелянтів та оспорюваному зразку № 47963. Журнал «Vogue» є авторитетним джерелом у сфері моди та дизайну, а отже, ця публікація є безумовним доказом того, що дизайн виробу став частиною загальнодоступного рівня відомостей;

3) публікація в профільному виданні «ELLE» від 14.04.2023. Стаття під назвою «Модні мастхеви квітня від українських брендів» (URL: https://elle.ua/moda/garderob/masthevi-kvitnya-vid-ukrainskih-brendiv/). У даній публікації розміщено детальні зображення ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка»;

4) публікація в профільному виданні «ELLE від 05.05.2023. Стаття під назвою «Стильні прикраси від українських брендів, які хочеться передати у спадок» (URL: https://elle.ua/moda/garderob/prikrasi-vid-ukrainskih-brendiv-yaki-hochetsya-peredati-u-spadok/). У даній публікації розміщено детальні зображення ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка»;

5) 22.10.2023 всесвітньо відома українська співачка Сусана Алімівна Джамаладінова (псевдонім Джамала / Jamala) опублікувала у своєму Instagram-акаунті «jamalaaa» (з кількістю підписників (аудиторії) у розмірі більше 900 (дев'ятисот) тисяч) публікацію з публічним відображенням ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка» (URL:https://www.instagram.com/p/CyrU8TbLQFB/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=NTc4MTIwNjQ2YQ==);

6) 12.05.2024 українська співачка Тетяна Михайлівна Решетняк (псевдонім Tayanna) в своєму Instagram-акаунті «tayanna_reshetnyak» (з кількістю підписників (аудиторії) у розмірі більше 200 (двохсот) тисяч) опублікувала відео з публічним відображенням ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка»

(URL:https://www.instagram.com/reel/C62bxNPzb/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=NTc4MTIwNjQ2YQ==);

7) 15.05.2025 українська акторка Наталка Денисенко в своєму Instagram-акаунті «natalka_denisenko» (з кількістю підписників (аудиторії) у розмірі більше 500 (п'ятисот) тисяч) опублікувала відео з публічним відображенням ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка» (URL: https://www.instagram.com/reel/DJrn8ezovmt/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=

MzRlODBiNWFlZA==). Також публікація була здійснена і раніше, а саме 28.04.2025
(URL https://www.instagram.com/reel/DI_sCL6Imyu/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRlODBiNWFlZA==);

8) 10.05.2024 національне медіа Укрінформ опублікувало статтю «Відновлені Фундацією Олени Зеленської укриття відкрили у Кременчуку» (URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3862385-vidnovleni-ta-oblastovani-fundacieu-oleni-zelenskoi-ukritta-vidkrili-u-kremencuku.html). У статті здійснюється посилання на сайт Офісу Президента України, на новину з назвою «Відновлені та облаштовані Фундацією Олени Зеленської укриття в Кременчуку готові приймати дітей» від 10.05.2024 (URL: https://www.president.gov.ua/news/vidnovleni-ta-oblashtovani-fundaciyeyu-oleni-zelenskoyi-ukri-90825); YouTube (URL: https://youtu.be/MpxGFgSL9x0?si=pqLzeFhh3qpLtKiM);

9) у 2024 році під час активної фази та трансляцій Національного відбору на міжнародний пісенний конкурс «Євробачення-2024», відома українська співачка та представниця України Яна Олександрівна Шемаєва (сценічний псевдонім Jerry Heil) неодноразово здійснювала публічну демонстрацію ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка». Зокрема:

у відеоролику (Reel) в соціальній мережі «Instagram» (URL: https://www.instagram.com/reel/C24Vey-NdrN/) від 03.02.2024; у відео на платформі YouTube від 03.02.2024 (URL: https://youtu.be/6faM9JoCIiY?si=CP8E-lBewSUFcrVT), де співачка продемонструвала виріб апелянтів у нестандартний спосіб – закріпивши підвіску «Лялька-мотанка Веснянка» безпосередньо на вусі у якості моносережки. Такий спосіб використання привернув додаткову сфокусовану увагу багатомільйонної теле- та інтернет-аудиторії до унікальних художньо-конструкторських особливостей виробу (його форми, силуету та деталізації). Широке публічне висвітлення виробу апелянтів на артистці такого рівня є беззаперечним доказом того, що дизайн став загальновідомим та доступним широкому колу осіб більше ніж за рік до дати подання заявки на оспорюваний промисловий зразок Поповим Д. І.;10) 26.05.2025 на офіційній сторінці бренду Dukachi в соціальній мережі «Instagram» (акаунт dukachi.jewelry) було опубліковано допис, що підтверджує публічну демонстрацію ювелірного виробу – підвіски «Лялька-мотанка Веснянка» на червоній доріжці 78-го Каннського кінофестивалю у Франції. У зазначеному дописі зафіксовано, що відома голлівудська журналістка та членкиня журі премії «Золотий глобус» Лена Бассе (Lena Basse) з’явилася у вказаній підвісці на офіційному публічному міжнародному заході. Ця подія відбулася та була висвітлена за два дні до дати подання заявки на оспорюваний промисловий зразок Поповим Д. І. (28.05.2025), що додатково і беззаперечно підтверджує факт загальнодоступності дизайну виробу апелянтів та його широку міжнародну впізнаваність до дати пріоритету оспорюваного свідоцтва.

11) з періодичних публікацій у соціальній мережі «Instagram», зокрема від 01.04.2023, 05.09.2023 (перелік є обширним, тому апелянти додають лише декілька дописів), видно, що споживачі цікавляться зазначеним виробом, дізнаються інформацію про нього та ознайомлені з ним. Численні відгуки та

коментарі користувачів підтверджують, що даний виріб активно поширювався в мережі «Інтернет» задовго до подання заявки Поповим Д. І.;

12) публікація у профільному виданні «Marie Claire Ukraine» від 23.06.2023. Стаття під назвою «dukachi представляють другий дроп, натхненний українською культурою» (URL:https://marieclaire.ua/fashion/dukachi-predstavlyayut-drugij-drop-nathnennij-ukrayinskoyu-kulturoyu/). У матеріалі детально описується концепція прикрас-символів та розміщені чіткі фотографії підвіски «Лялька-мотанка», що ідентична оспорюваному зразку;

13) публікація у виданні «Harper's Bazaar Ukraine» від 18.05.2023. Стаття під назвою «Прикраси від українських брендів, які захочеться передати у спадок» (URL: https://harpersbazaar.com.ua/fashion/wardrobe/prykrasy-vid-ukrayinskykh-brendiv-yaki-zakhochetsya-peredaty-u-spadok/). Видання відносить виріб апелянтів до категорії знакових прикрас з високою культурною цінністю, демонструючи його візуальні характеристики широкій аудиторії за два роки до подання заявки Поповим Д. І.;

14) публікація у спеціалізованому міжнародному виданні «Something About Rocks» (Велика Британія). Стаття під назвою «Ukrainian jewellery brand Dukachi debuts new 'lucky doll' charm» (URL: https://somethingaboutrocks.com/ukrainian-jewellery-brand-dukachi-debuts-new-lucky-doll-charm/). Дана публікація в англомовному фаховому медіа, присвяченому ювелірним виробам та дорогоцінному камінню, демонструє світовій спільноті дизайн підвіски «Лялька-мотанка» задовго до дати подання заявки опонентом;

15) стаття під назвою «Ювелірний бренд з українським етносом в ДНК: розмова з власниками бренду dukachi» 25.08.2023 (URL: https://tykyiv.com/intervyu/iuvelirnii-brend-z-ukrayinskim-etnosom-v-dnk-rozmova-z-vlasnikami-brendu-dukachi/).

На думку апелянтів з наведеного вбачається, що для власника оспорюваного свідоцтва № 47963, який подав свою заявку лише 28.05.2025 (більше ніж через два роки після публікації у соціальній мережі «Instagram» в акаунті dukachi.jewelry від 29.03.2023), цей виріб на момент подання вже не був новим. Публікації у соціальних мережах і фахових медіа та подальша державна реєстрація апелянтами зробили цей дизайн загальновідомим, що виключає можливість його повторної реєстрації іншою особою.

Беручи до уваги викладені вище докази, апелянти зазначають, що оспорювані промислові зразки за свідоцтвом № 47963 були доведені до загального відома до дати подання заявки.

Враховуючи наведене, апелянти просять визнати недійсними повністю права на оспорювані промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом України № 47963 та здійснити публікацію про це в Бюлетені.

26.05.2026 від власника оспорюваних промислових зразків надійшов відзив, в якому він не погоджується з доводами апелянтів, вважає їх безпідставними та зазначає таке.

Власник свідоцтва № 47963 стверджує, що промислові зразки відповідають вимогам охороноздатності новизна та індивідуальний характер.

На думку власника оспорюваного свідоцтва твердження апелянтів ґрунтуються виключно на формальному викладенні обставин. Надані апелянтами публікації у соціальних мережах, журналах та медіа підтверджують лише факт популярності виробів, але не доводять: відсутність індивідуального характеру; копіювання; формування однакового загального враження.

Більшість наданих матеріалів мають рекламний та інформаційний характер і не є належними доказами наявності усієї сукупності суттєвих ознак промислових зразків.

Оспорювані промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 є самостійним творчим результатом; мають індивідуальний характер; створюють інше загальне враження; відповідають умовам надання правової охорони.

Власник свідоцтва зазначає, що між виробами існують суттєві відмінності, які впливають на загальне візуальне сприйняття виробу, зокрема: форма головної верхньої частини; пропорції тулуба; виконання декоративного переплетення; пластика та конфігурація «рук»; форма та структура нижньої підвісної частини; співвідношення декоративних елементів; візуальна динаміка та силует; стилістичне виконання етнічних мотивів.

Власник свідоцтва зазначає, що спільними для зазначених промислових зразків є лише загальні елементи, характерні для стилізованих ювелірних виробів у формі української ляльки-мотанки, які самі по собі не можуть монополізуватися одним суб’єктом господарювання.

Наявність у порівнювальних виробах вертикального силуету, декоративних підвісок, центрального корпусу, бокових елементів є характерною та типовою ознакою значної кількості етнічних ювелірних виробів і не може автоматично свідчити про тотожність промислових зразків.

Водночас сукупність композиційних, пропорційних, декоративних та пластичних рішень у оспорюваних промислових зразках формує інше загальне враження на інформованого користувача, що свідчить про наявність у них індивідуального характеру.

Відмінності стосуються не окремих несуттєвих деталей, а ключових композиційних та художніх елементів виробу.

На відміну від промислового зразка апелянтів, оспорювані промислові зразки за свідоцтвом № 47963 мають більш витягнутий, геометризований та структурований силует, тоді як виріб апелянтів характеризується м’якими округлими формами та об’ємною етнічною пластикою.

Саме тому інформований користувач сприйматиме ці вироби як різні за своїм художнім образом та дизайнерським виконанням.

Апелянти фактично ототожнюють сам образ «ляльки-мотанки», наявність рук, вертикальний силует, підвісні елементи із виключними ознаками свого промислового зразка. Проте зазначені елементи є типовими для значної кількості етнічних ювелірних виробів та безпосередньо обумовлені самою тематикою виробу.

Власник свідоцтва вважає, що інформований користувач оцінює виріб не шляхом технічного порівняння окремих деталей, а через загальне враження від

виробу в цілому, комплексно – через загальний художній образ, пластику, пропорції та декоративне рішення.

На думку власника свідоцтва у даному випадку різним є: загальний художній стиль виробів; декоративна пластика виробів; композиційний баланс; силует та візуальна динаміка виробів.

Отже, інформований користувач не сприйматиме виріб власника оспорюваних промислових зразків як такий самий виріб апелянтів.

Власник свідоцтва зазначає, що наявність окремих подібних елементів не свідчить про відсутність індивідуального характеру, відтак промисловий зразок «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 має індивідуальний характер та відповідає умовам надання правової охорони.

Щодо ступеня свободи автора власник свідоцтва вказує, що образ «ляльки-мотанки» сам по собі диктує певні композиційні рішення. Під час створення ювелірного виробу у вигляді ляльки-мотанки дизайнер об’єктивно обмежений необхідністю збереження впізнаваності такого образу та використовує притаманні для подібного виробу: вертикальну композицію; наявність верхньої частини («голови»); горизонтально розташованих елементів («рук»); центрального тулуба; декоративної нижньої частини; підвісних елементів або бахроми.

Отже, значна кількість спільних рис між виробами зумовлена саме загальною стилістикою етнічного напрямку, звернення до спільного культурного образу, а не доказом копіювання.

Такі елементи є характерними для самої концепції мотанки та не можуть вважатися виключною творчою ознакою одного автора.

Попри наявність стилістичних та тематичних обмежень, автор промислового зразка «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 реалізував власне самостійне дизайнерське рішення, що проявляється у іншій геометрії виробу, іншому співвідношенні елементів, іншій декоративній ритміці, іншій пластиці форм, іншому характері композиції, іншому художньому образі виробу в цілому.

Відтак, навіть за умов використання спільної етнічної тематики, автор створив окремий самостійний промисловий зразок.

Отже, сама наявність подібних базових композиційних елементів не свідчить про відсутність індивідуального характер у промисловому зразку «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963.

Інформований користувач у сфері ювелірних виробів сприймає прикрасу комплексно, через загальний художній образ виробу, а не шляхом механічного порівняння окремих елементів чи деталей. Саме тому, на думку власника свідоцтва, промисловий зразок «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 створює інше загальне враження та є самостійним дизайнерським рішенням.

Власник свідоцтва вважає, що оспорювані промислові зразки відповідають умовам надання правової охорони, є новими та мають індивідуальний характер, створюють різне загальне враження та є самостійним творчим результатом.

З огляду на викладене, власник свідоцтва № 47963 просить визнати апеляційну заяву про визнання прав на промисловий зразок «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» недійсними необґрунтованою та такою, що не підлягає задоволенню.

Пунктом першим Глави 5 розділу ІІІ Регламенту Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженого наказом Міністерства економіки України від 23.11.2023 № 17768 (далі – Регламент), встановлено, що розгляд апеляційної заяви по суті передбачає встановлення наявності підстав для визнання прав на промисловий зразок недійсними відповідно до статті 251 Закону та вирішення питання чинності прав на промисловий зразок на підставі наданих матеріалів.

Зауваження щодо застосування законодавства

Щодо законодавства, яке має застосовуватися під час встановлення відповідності оспорюваного промислового зразка критеріям охороноздатності, колегія Апеляційної палати зауважує таке. 16.08.2020 набрав чинності Закон України від 21.07.2020 № 815-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» (далі – Закон № 815-IX), яким внесено зміни до Закону.

Зокрема, в частині, що стосується умов надання правової охорони, Законом № 815-IX внесено зміни до визначення промислового зразка та до положення, що встановлює вимоги до критерію «новизна», а також додано другий критерій охороноздатності промислового зразка – «індивідуальний характер».

Частинами першою та другою розділу ІІ «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 815-IX встановлено: нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, до приведення їх у відповідність із цим Законом діють у частині, що не суперечить цьому Закону; експертиза заявок на промислові зразки, експертиза яких не завершена на день набрання чинності цим Законом, проводиться у порядку, встановленому цим Законом, водночас відповідність промислових зразків за такими заявками умовам надання правової охорони визначається згідно із законодавством, що діяло на дату подання заявки.

Зважаючи на те, що датою подання заявки на реєстрацію оспорюваних промислових зразків є 28.05.2025, колегія Апеляційної палати під час встановлення наявності підстав для визнання прав на них недійсними керується Законом № 3688-XII зі змінами, внесеними Законом № 815-IX, а також Правилами складання і подання заявки на промисловий зразок та проведення експертизи заявки на промисловий зразок і міжнародної реєстрації промислового зразка, затвердженими наказом Міністерства економіки України 07.03.2024 № 6237 (далі – Правила).

Колегія Апеляційної палати, з метою з’ясування обставин, якими обґрунтовуються вимоги апелянтів та які необхідно встановити для прийняття рішення, відповідно до пунктів сьомого, восьмого та дев’ятого глави 5 розділу ІІІ Регламенту, заслухала вступне слово представників апелянтів та власника свідоцтва, з’ясувала обставини, на які вони посилалися як на підставу своїх вимог і заперечень, перевірила докази, що містяться в апеляційній заяві (№ Вх-29470/2026 від 27.04.2026), додаткових матеріалах до неї (№ Вх-41899/2026 від 12.06.2026, № 6124-09/2026 від 24.06.2026, № 6126-09/2026

від 24.06.2026), відзиві на апеляційну заяву (№ Вх-37359/2026 від 26.05.2026), та встановила таке.

Згідно з пунктом 1 статті 6 Закону промисловий зразок відповідає критеріям охороноздатності, якщо є новим і має індивідуальний характер.

Зазначеним Законом передбачено, що зареєстрований промисловий зразок:

визнається новим, якщо жоден ідентичний промисловий зразок не доведено до загального відома до дати подання заявки до Національного органу інтелектуальної власності (далі – НОІВ) або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету (пункт 2 статті 6 Закону);

визнається таким, що має індивідуальний характер, якщо загальне враження, яке він справляє на інформованого користувача, відрізняється від загального враження, яке справляє на такого користувача будь-який інший промисловий зразок, доведений до загального відома до дати подання заявки до НОІВ або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету (пункт 3 статті 6 Закону).

З огляду на зазначене насамперед колегія Апеляційної палати повинна з’ясувати, чи було доведено до загального відома інші промислові зразки, які підлягають порівнянню з оспорюваними промисловими зразками, щодо визнання яких недійсними подано апеляційну заяву, до дати подання заявки на них.

Пунктом 4 статті 6 Закону встановлено, що зареєстрований промисловий зразок вважається доведеним до загального відома, якщо був опублікований у результаті здійснення державної реєстрації або з інших підстав, або був експонований на виставці, використаний у торгівлі або іншим чином оприлюднений, крім випадків, коли такі події не могли стати відомими під час звичайного провадження господарської діяльності у колах, що спеціалізуються у відповідній галузі і провадять свою діяльність на території України, до дати подання заявки до НОІВ або, якщо заявлено пріоритет, до дати пріоритету.

Аналіз фактичних обставин та оцінка доказів щодо доведення до загального відома промислового зразка

Апелянти надали докази того, що суттєві ознаки оспорюваних промислових зразків були доведені до загального відома раніше дати подання заявки на них.

Це підтверджується доступністю для невизначеного кола осіб зображень виробів, які, на думку апелянтів, є ідентичними за зовнішніми характеристиками оспорюваних промислових зразків.

На підтвердження факту доведення до загального відома виробів, апелянти послалися на оприлюднення зображення раніше зареєстрованого виробу у публікаціях в соціальній мережі «Instagram» в акаунті з доменом «dukachi.jewelry» від 29.03.2023, публікації у виданні «Vogue Ukraine» від 14.04.2023, публікацію у виданні «ELLE» від 14.04.2023, публікацію у виданні «ELLE від 05.05.2023 та подальші оприлюднення виробу через висвічування на соціальних сторінках відомих в Україні осіб, у статтях, на платформі YouTube та на офіційній сторінці апелянтів тощо, а також публікацію відомостей про видачу свідоцтва України № 46216 на промисловий зразок «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ – ПІДВІСКА «ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ВЕСНЯНКА» в Бюлетені № 3 від 17.01.2024.

Як свідчать надані матеріали, до загального відома були доведені зображення, які безпосередньо охороняються свідоцтвом на промисловий зразок № 46216.

Отже, колегією Апеляційної палати встановлено факт доведення до загального відома промислового зразка, на який посилаються апелянти як на підставу для порівняння з оспорюваними промисловими зразками з метою визнання недійсними прав на них.

Щодо критерію охороноздатності «новизна»

Стосовно аргументів апелянтів щодо невідповідності оспорюваних промислових зразків критерію новизна, колегія Апеляційної палати зауважує таке. Пунктом 2 глави 2 розділу ІІ Правил визначено, що промисловий зразок характеризується сукупністю суттєвих ознак, які визначають зовнішній вигляд виробу. Ознака належить до суттєвих, якщо вона впливає на формування зовнішнього вигляду виробу, якому притаманна така ознака.

Колегією вивчено матеріали опису до заявки та докази апелянтів стосовно порівняння суттєвих ознак оспорюваних промислових зразків «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 від 23.10.2025 та промислового зразка «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ – ПІДВІСКА «ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ВЕСНЯНКА» від 17.01.2024, і здійснено порівняння цих ознак.

Для визначення відповідності оспорюваних промислових зразків критерію охороноздатності новизна, колегією були взяті до уваги такі зображення.

	Промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ – ПІДВІСКА «ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ВЕСНЯНКА» за свідоцтвом № 46216	Промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963
Промисловий зразок №1		

		
Промисловий зразок № 2		

За результатами порівняння промислових зразків апелянтів з оспорюваним промисловим зразком № 1 колегією встановлено, що обидва вироби побудовані за однаковим композиційним принципом: вертикально витягнута фігурна підвіска, що складається з верхнього елемента для кріплення, головної частини, поперечних виступів – рук, центрального тулуба та нижньої зони з довгими ланцюжками.

В обох випадках вироби відтворюють стилізоване зображення ляльки-мотанки, мають притаманний їй силует з розставленими в сторони руками, перехрестям на тулубі, видовженою нижньою частиною.

Колегія вважає, що між досліджуваними виробами проглядається наявність значної композиційної подібності: загальний силует, взаємне розташування основних частин, горизонтальне розташування рук та вертикальний каскад ланцюжків.

Проте, кожен виріб має відмінні суттєві ознаки у формі елементів головного убору, структури «рук», перев'язі на грудях та виконанні нижньої частини (спідниці).

За результатами порівняння є підстави стверджувати, що оспорюваний промисловий зразок № 1 відтворює низку характерних ознак протиставленого промислового зразка за свідоцтвом № 46216: загальну композицію, силует, взаємне розташування голови, рук і центральної частини, а також принцип формування спідниці.

Проте, вироби мають суттєві відмінності у декоративному оформленні нижньої частини. У оспорюваному промисловому зразку № 1 кокетка на спідниці виконана каскадом рельєфних елементів -колосків, які переходять у довгу спідницю, утворену щільно розміщеними ланцюжками. В промисловому зразку апелянтів кокетка на спідниці гладка, ланцюжки на спідниці менш густіші, з обох боків до кокетки прикріплені рельєфні декоративні елементи (колосся).

Промисловий зразок № 2 апелянтів повторює зображення промислового зразка № 1, виконаний у золотистому забарвленні.

За результатами порівняння з оспорюваним промисловим зразком № 2 колегія вважає, що вироби мають суттєві відмінності, що зумовлені конструкцією спідниці – вона сформована з вертикальних ланцюжків, утворених з елементів, що імітують колосся або видовжені листочки, формуючи більш щільну, структуровану поверхню.

На підставі викладеного колегія Апеляційної палати вважає, що оспорювані промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 відрізняються сукупністю суттєвих ознак від промислових зразків «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ – ПІДВІСКА «ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ВЕСНЯНКА» за свідоцтвом № 46216.

Отже, колегія Апеляційної палати не має достатніх підстав для висновку, що оспорювані промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом № 47963 не відповідають умові охороноздатності новизна.

Щодо критерію охороноздатності «індивідуальний характер»

Колегія Апеляційної палати вважає за доцільне навести результати аналізу стосовно невідповідності оспорюваних промислових зразків критерію «індивідуальний характер».

Щодо встановлення інформованого користувача

Відповідно до пункту 5 глави 2 розділу ІІ Правил інформованим користувачем вважається зацікавлена особа, яка використовує вироби відповідно до їх мети та призначення та є обізнаною щодо особливостей зовнішнього вигляду таких виробів у відповідному секторі промисловості. Виходячи з досвіду та особистого інтересу до відповідних виробів, інформований користувач виявляє вищий ступінь уваги, ніж середній споживач, але є менш обізнаним, ніж технічний експерт, дизайнер, виробник або продавець виробів цього сектору, які здатні вирізнити несуттєві ознаки та/або незначні деталі суттєвих ознак, унаслідок чого мінімальні відмінності між промисловими зразками для них є помітними, а також визначити ознаки, що зумовлені виключно технічними функціями виробу.

Визначаючи загальне враження, яке оспорювані промислові зразки справляють на інформованого користувача, Апеляційна палата врахувала характер виробу, його призначення та особливості зовнішнього вигляду.

Порівнювальні вироби відносяться до прикрас, ювелірних прикрас, а саме підвісок, художнє рішення яких ґрунтується на відтворенні образу ляльки-мотанки.

З огляду на це інформованим користувачем у даному випадку є зацікавлена особа, яка використовує ювелірні підвіски за їхнім призначенням, обізнана з особливостями зовнішнього вигляду прикрас такого виду, зокрема виробів із етнічними та фольклорними мотивами, та виявляє підвищений рівень уваги під час їх сприйняття.

Такий користувач не є фахівцем у сфері ювелірного дизайну, проте здатний розрізняти особливості форми, пропорцій, взаємного розташування складових частин виробу, характеру декоративного оформлення, рельєфу та інших візуальних характеристик.

Оскільки порівнювані промислові зразки відтворюють один художній образ – ляльку-мотанку, під час оцінювання їхнього загального враження необхідно розмежовувати ознаки, пов’язані із самим задумом стилізації такого образу, та конкретні особливості його втілення в зовнішньому вигляді кожного виробу.

Колегія вважає, що визначальним є те, чи створює сукупність видимих ознак досліджуваного оспорюваного промислового зразка загальне враження, відмінне від враження, яке справляє раніше оприлюднений промисловий зразок.

Водночас сам по собі збіг художнього задуму не є достатньою підставою для висновку про відсутність індивідуального характеру.

Згідно з пунктом 6 глави 2 розділу ІІ Правил ступенем свободи автора вважаються обмеження можливостей автора щодо розроблення рішення зовнішнього вигляду виробу певного призначення, пов’язані, зокрема, з функціональними особливостями виробу. Ступінь свободи автора може бути обмежений, наприклад, вимогами до виробів відповідної галузі, що стандартизують характеристики, які стають однаковими для зовнішнього вигляду виробів цієї галузі.

Оцінюючи ступінь свободи автора під час створення промислового зразка, Апеляційна палата врахувала призначення виробу як ювелірної підвіски, художній задум якої полягає у відтворенні образу ляльки-мотанки.

Такий художній задум зумовлює використання певних композиційних елементів, характерних для стилізованого зображення ляльки, але він не визначає єдиного можливого варіанта зовнішнього вигляду виробу.

Автор має можливість обирати різні пропорції та конфігурацію складових частин виробу, способи їх поєднання, характер декоративного оформлення, вид і розташування орнаменту, фактуру поверхні, а також форму та композицію підвісних елементів.

Водночас колегія вважає, що ступінь свободи автора є середнім, оскільки автор обмежений образом ляльки-мотанки, який включає певне розташування рук, імітацію виготовлення виробу з соломи, перехрестя на тулубі та спідницю. Тому оспорювані промислові зразки повинні мати значні відмінності від протиставленого промислового зразка для визнання їх такими, що мають індивідуальний характер.

Щодо загального враження яке справляє оспорюваний промисловий зразок № 1

Колегія, дослідивши матеріали справи, зображення оспорюваного промислового зразка № 1 за свідоцтвом України № 47963 та раніше оприлюднених промислових зразків «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ – ПІДВІСКА «ЛЯЛЬКА-МОТАНКА ВЕСНЯНКА» за свідоцтвом України № 46216, дійшла таких висновків.

Відповідно до частини третьої статті 6 Закону промисловий зразок має індивідуальний характер, якщо загальне враження, яке він справляє на поінформованого користувача, відрізняється від загального враження, яке справляє на такого користувача будь-який інший промисловий зразок, доведений до загального відома до відповідної дати. Під час оцінювання індивідуального характеру враховується ступінь свободи автора під час створення промислового зразка.

Порівняння виробів свідчить про наявність спільних композиційних ознак, зокрема вертикально витягнутої форми виробів, голови, горизонтально розміщених рук, центральної частини тулуба та видовжених підвісних елементів у нижній частині. Зазначені елементи формують подібну загальну композицію та зумовлюють візуальну спорідненість порівнюваних виробів.

Водночас під час оцінювання загального враження колегія врахувала не лише збіг окремих композиційних елементів, а й характер їх декоративного оформлення, пропорційне співвідношення частин тощо.

З урахуванням наведеного колегія вважає, що висновок щодо індивідуального характеру оспорюваного промислового зразка № 1 за свідоцтвом України № 47963 має ґрунтуватися на оцінюванні загального враження від порівнюваних виробів у цілому, з урахуванням як спільних композиційних ознак, так і відмінностей у їхньому декоративному виконанні та ступеня свободи автора. Порівняння виробів свідчить про наявність у досліджуваних промислових зразках спільних композиційних ознак, які визначають їхнє загальне візуальне сприйняття: вертикально витягнуту композицію, стилізоване зображення ляльки, горизонтально розміщеними елементами-руками, центральною частиною з перехрестям та видовженими підвісними елементами в нижній частині виробу. Зазначені ознаки формують подібну структуру виробів і зумовлюють близьке загальне враження від їхнього зовнішнього вигляду.

Водночас колегія вважає, що відмінності між виробами не змінюють основного композиційного рішення та не зумовлюють формування у поінформованого користувача іншого загального враження.

За результатами порівняння колегія дійшла висновку, що виявлені відмінності не є достатніми для формування у поінформованого користувача загального враження, відмінного від загального враження, яке справляє раніше оприлюднений промисловий зразок за свідоцтвом України № 46216. Отже, оспорюваний промисловий зразок № 1 за свідоцтвом України № 47963, попри відповідність критерію новизни, не має індивідуального характеру в розумінні статті 6 Закону.

Щодо загального враження яке справляє оспорюваний промисловий зразок № 2

Колегія зазначає, що інформований споживач сприймає вироби через образне рішення та візуальні ефекти. Кожен із зразків справляє самостійне загальне враження на інформованого споживача завдяки унікальній сукупності візуальних, фактурних та конструктивних ознак.

Колір промислового зразка апелянтів є суттєвою ознакою особливо при сприйнятті ювелірних виробів.

Колегія вважає, що незважаючи на подібність загальної композиційної побудови виробів, зумовлену їхньою стилізацією у вигляді фігури ляльки, кожен з виробів має свої особливості.

На відміну від виробу апелянта, нижня частина якого утворена переважно тонкими вертикальними ланцюжками, спідниця оспорюваного промислового зразка № 2 сформована рельєфними декоративними елементами у вигляді колосся, розташованими рядами, що створює інше фактурне та композиційне вирішення нижньої частини виробу.

Саме завдяки цим ознакам оспорюваний промисловий зразок № 2 привертає увагу інформованого користувача, та справляє інше загальне враження.

Отже, колегія Апеляційної палати не має достатніх підстав для висновку, що оспорюваний промисловий зразок № 2 «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом України № 47963 не відповідає умовам охороноздатності новизна та індивідуальний характер, та, відповідно, для визнання його недійсним.

За результатами розгляду апеляційної заяви, відповідно до Закону України «Про охорону прав на промислові зразки», керуючись Регламентом Апеляційної палати Національного органу інтелектуальної власності, затвердженим наказом Міністерства економіки України від 23.11.2023 № 17768, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 04.01.2024 за № 21/41366, колегія Апеляційної палати

в и р і ш и л а:

1. Апеляційну заяву Книженко Анни Сергіївни, Книженко Єлизавети Сергіївни задовольнити частково.
2. Визнати права на промислові зразки «1.-2. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ» за свідоцтвом України № 47963, власником якого є Попов Дмитро Іванович, недійсними частково, відносно «1.1.ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ».
3. Внести зміни до Державного реєстру України промислових зразків щодо свідоцтва України № 47963, власником якого є Попов Дмитро Іванович, стосовно визнання прав недійсними частково, відносно «1.1. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ», від дати державної реєстрації, а саме з 22.10.2025.
4. Здійснити в офіційному електронному бюлетені НОІВ «Промислова власність» публікацію відомостей про визнання прав на промислові зразки за свідоцтвом України № 47963, власником якого є Попов Дмитро Іванович, недійсними частково, відносно «1.1. ЮВЕЛІРНИЙ ВИРІБ», від дати державної реєстрації, а саме з 22.10.2025.

Рішення Апеляційної палати набирає чинності з дати його затвердження наказом Державної організації «Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій» та може бути оскаржено в судовому порядку протягом двох місяців від дати його одержання.

Головуючий колегії І. А. Костенко
Члени колегії В. А. Рябоконь
Т. В. Ткачук

44673629 - УКРНОІВІ
№Ріш-АП/132-26 від 30.10.2026
КЕП (Підписання проєкту):
Костенко І. А. 30.10.2026 11:37
3C080BB109AB25980400
00009D673A004846F700

44673629 - УКРНОІВІ
№Ріш-АП/132-26 від 30.10.2026
КЕП (Підписання проєкту):
Рябоконь В. А. 30.10.2026 11:28
3FAA9288358EC0030400
0000BB403B008BDFE100

44673629 - УКРНОІВІ
№Ріш-АП/132-26 від 30.10.2026
КЕП (Підписання проєкту):
Ткачук Т. В. 30.10.2026 11:21
04AF212836405D990400
000012C3390002E6F400